

ТЕЛЬЧАРОВА Вікторія Вікторівна,
*завідувач бібліотеки,
Київська гімназія східних мов № 1
(м. Київ, Україна)*

АГАТАНГЕЛ КРИМСЬКИЙ У КОНТЕКСТІ ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ ГІМНАЗІЇ

Особливість бібліотеки Київської гімназії східних мов № 1 - наявність літератури східними мовами (арабською, в'єтнамською, гінді, китайською, корейською, перською, турецькою, японською).

У зв'язку зі специфічним завданням закладу освіти філологічного профілю, бібліотекою проводиться популяризація серед учнів літератури країн Сходу, ознайомлення з видатними постатями сходознавців.

Значна діяльність проводиться навколо одного з корифеїв сходознавства - Агатангела Юхимовича Кримського (1871-1942). Талант мав на диво багатогранний. Поліглот (за його ж свідченням володів всіма європейськими і більшістю мов народів Близького Сходу), автор численних досліджень з історії й філології східних народів та в галузі україністики [3, с. 40]. З його іменем зв'язане становлення української науки. Він був один з фундаторів Української Академії наук, багато років займав посаду її неодмінного секретаря.

Академік Кримський був людиною високої освіти, широкої ерудиції і багатогранних інтересів. Діапазон його наукової діяльності надзвичайно широкий, його перу належать праці з україністики: з літературознавства, мовознавства і фольклору. Українській мові А. Кримський був беззавітно відданий протягом усього свого творчого життя, що засвідчує й велика організаційно-наукова діяльність у цій царині, а також поява в наступні роки багатьох цікавих, пізнавальних статей, принципово важливих розвідок з питань української мови [2, с.238].

Із утворенням Історично-філологічного відділу Української Академії наук, в концепцію якого було покладено ідею національного відродження, українознавство вперше здобуває для роботи в Академії такий осередок, який перебував на рівні наукових вимог того часу. В Історично-філологічному відділі були створені такі комісії: для складання словника живої української мови, яку очолив А.Кримський; історико-географічного словника української землі; археографічна (для видання пам'яток мови, письменства); правописно-термінологічна [4, с.80].

У світі А. Кримський знаний передовсім як щедро обдарований і самобутній орієнталіст широкого діапазону - арабіст, іраніст, тюрколог, семітолог, ісламіст тощо. Невтомно й наполегливо досліджував історію, мову, релігію, літературу, культуру, фольклор народів Близького і Середнього Сходу.

До 150-річчя від дня народження видатного українського сходознавця А. Кримського в гімназії було проведено усний журнал "«Новоперська лірика». Невідомий документ з архіву А. Ю. Кримського". Учні дізналися, що саме розвитку перської поезії від Рудакі до Гафіза присвячене дослідження «Новоперська лірика», недатований машинопис якого зберігається в архіві А. Кримського в Інституті рукопису Національної бібліотеки України імені В. Вернадського [1,с.341].

Документ надзвичайно цікавий, написаний образною живою мовою. У ньому викладено погляди автора не лише на весь літературний процес X- XIV ст., а й простежено розвиток одного жанру - лірики - за період Іранського Ренесансу. Виявляючи найхарактерніші тенденції в розвитку перської поезії за чотири сторіччя, автор акцентує увагу на іменах Рудакі, Дакікі, Дехлеві, Гафіза і дає численні підрядкові переклади їхніх поетичних творів.

«Новоперській ліриці» була суджена довга юність, настільки довга, що Гафіз - ця вершина національної літератури - з'явився лише на четвертому сторіччі її існування. Зате, мине час, якихось там сто років, і літо лірики Джамі нагадає про її близьку осінь» - такою поетичною метафорою починається розвідка.

«Новоперська лірика» містить глибокий порівняльний аналіз поезії Рудакі, Дакікі, Гафіза, Дехлеві (тоді як «Історія Персії» А. Кримського побудована за принципом коротеньких літературних портретів), суттєві роздуми про зародження суфійської символіки в перській поезії, про тенденції її розвитку, традиційність основних мотивів, які передавалися від поета до поета протягом чотирьох сторіч.

«Новоперська лірика» була першим кроком до освоєння українським сходознавством кінця XIX-початку XX ст. в особі А. Кримського та його колег чи учнів поезії великого індуського перса XIII ст. Хосрова Дехлеві. Саме його поезії відведено найбільше уваги в «Новоперській ліриці». Цей фарсомовний поет Індії належав до «проміжного покоління» між Дж. Румі (1197-1263) та Гафізом (1300-1389) [Там само, с. 346].

Сьогодні справу А. Кримського гідно продовжують українські перекладачі, сходознавці.

Література

1. Василюк, О.Д. «Новоперська лірика». Невідомий документ з архіву А.Ю. Кримського. Агатангел Кримський. Нариси життя і творчості. Київ : Видавничий дім «Стилос», 2006. С. 341-348.
2. Василюк О.Д. З біографії Агатангела Кримського. Початок творчої співпраці з часописом «Зоря». Агатангел Кримський. Нариси життя і творчості. Київ : Видавничий дім «Стилос», 2006. С. 237-260.
3. Кочубей Ю. Агатангел Кримський. Агатангел Кримський. Нариси життя і творчості. Київ : Видавничий дім «Стилос», 2006. С. 39-44.
4. Матвеева Л. З біографії А. Кримського (1918-1941рр.). Агатангел Кримський. Нариси життя і творчості. Київ : Видавничий дім «Стилос», 2006. С. 79-97.